

СТАТИСТИКА ГРАЂЕВИНАРСТВА

ИЗВЈЕШТАЈ О МЕТА ПОДАЦИМА ЗА

ИЗДАТА ОДОБРЕЊА ЗА ГРАЂЕЊЕ

Босна и Херцеговина

Агенција за статистику
Босне и Херцеговине

Сарајево, 2017.

Издавач: Агенција за статистику Босне и Херцеговине
Зелених беретки 26, 71000 Сарајево
Босна и Херцеговина
Телефон: +387 33 91 19 11; Факс: +387 33 22 06 22
Електронска пошта: bhas@bhas.gov.ba
Интернет страница: www.bhas.gov.ba

Одговара: мр Велимир Јукић, директор

Припремили: Фахир Канлић, Џенита Бабић, Анита Брковић

Лектура: Сњежана Бадњар

Техничка припрема: Лариса Хасанбеговић

Молимо кориснике Публикације да приликом употребе података обавезно наведу извор.

ESS смјернице за SIMS	ИНДЕКС ПРОИЗВОДЊЕ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ	
1.	Контакт	
1.1.	Надлежна институција	АГЕНЦИЈА ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
1.2.	Надлежна организациона јединица	Сектор за пословне статистике - Одсек за индустрију и грађевинарство
1.3.	Контакт лица	а) Фахир Канлић б) Џенита Бабић
1.4.	Функција контакт лица	а) Шеф одсека за статистику индустрије и грађевинарства б) Стручни савјетник
1.5.	Контакт поштанска адреса	Зелених беретки 26, 71 000 - Сарајево
1.6.	Контакт e-mail адреса	fahir.kanlic@bhas.gov.ba , dzenita.babic@bhas.gov.ba
1.7.	Број телефона	+387 33 911 946; +387 33 911 961
1.8.	Број факса	+387 (33) 220 622
2.	Подаци о ажурирању метаподатака	
2.1.	Датум последње потврде валидности метаподатака	20.06.2016.
2.2.	Датум последње објаве метаподатака:	20.06.2016.
2.3.	Датум последњег ажурирања метаподатака	20.06.2016.
3.	Презентација статистике	
3.1.	Опис података	Подаци о издатим одобрењима за грађење прикупљају се коришћењем Мјесечног упитника о издатим одобрењима за грађење (М КПС ГРАЂ-ОГ)
3.2.	Класификације које се користе у истраживању	- Класификација врста грађевинских објеката (КВГО БиХ), која је идентична Класификацији врста грађевинских објеката – ЦЦ.
3.3.	Сектор обухваћен истраживањем	Обухват истраживања је заснован на Класификацији врста грађевинских објеката БиХ (КВГО БиХ) (=Класификацији врста грађевинских објеката – ЦЦ), а не на активности (дјелатности). Истраживање обухвата сва издата одобрења за грађење, за све врсте грађевинских објеката - објекте високоградње и објекте нискоградње. Ријеч је о пуном обухвату.
3.4.	Статистички концепти и дефиниције	Одобрење за грађење је документ који издаје одговарајући административни орган надлежан за издавање одобрења и представља дозволу за почетак градње нове грађевине или реконструкцију постојеће. Одобрења за грађење дефинишу промјену динамике грађевинске активности, као и план будућих грађевинских радова, како на државном, тако и на локалном нивоу. Подаци служе као основа за планирање производње грађевинског материјала и осталих компоненти, као и осталих индустријских производа који се користе за изградњу зграда и станова, итд. Подаци се прикупљају мјесечно, док је публикување квартално. Обухваћена су сва издата одобрења за грађење током референтног мјесеца. Главне варијабле су: број издатих одобрења за грађење према врсти радова (новоградња, доградња, обнављање рушевних зграда итд.), број грађевина према врсти зграда (у складу са КВГО БиХ - ЦЦ класификацијом), величина грађевине (зграде) (m^2 и m^3), број зграда и корисна површина (m^2), број станова и корисна површина станова (m^2), те број и корисна површина станова (m^2) према собности. Детаљне дефиниције индикатора су описане у ЕЦ Регулативи 1503/2006, као и у методолошком документу о издатим одобрењима за грађење на следећем линку: http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/GRA_2013_001_01_bos.pdf
3.5.	Статистичка јединица	Јединице посматрања су сва издата одобрења за грађење, за све врсте грађевинских објеката, као и све врсте радова. Извјештајне јединице су надлежни управни органи на нивоу ентитета, кантона или општинском нивоу у БиХ, који су одговорни за издавање одобрења за грађење.
3.6.	Статистичка популација	Статистички популација покрива сва издата одобрења за грађење за све врсте грађевинских објеката и радова, који покривају грађевинску величину зграда (брuto површина и брuto волумен) и квадратних метара корисне површине зграда, број станова по врстама грађевинских радова и броју соба и корисна површина станова. Обухваћено је укупно 155 извјештајних јединица - управних органа надлежних за издавање одобрења за грађење на различитим управним нивоима, од чега:

наставак

ESS смјернице за SIMS	ИНДЕКС ПРОИЗВОДЊЕ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ	
3.6.	Статистичка популација	- На ентитетском нивоу – укупно : 91 у Федерацији БиХ, 63 у Републици Српској и 1 у Брчко Дистрикту, од тога: - Ентитетски ниво – министарства : 1 у Федерацији Босне и Херцеговине и 1 у Републици Српској - Кантонални ниво : 10 министарстава у Федерацији Босне и Херцеговине - Општински ниво : 80 у Федерацији Босне и Херцеговине, 62 у Републици Српској и 1 у Брчко Дистрикту
3.7.	Референтно географско подручје	Територија БиХ (обухвата два ентитета: -Федерација Босне и Херцеговине и Република Српска и Брчко Дистрикт)
3.8.	Временска покривеност	Подаци о издатим одобрењима за грађење у БиХ се прикупљају мјесечно (по јединственој методологији у све три статистичке институције у БиХ) од 2013. а објављују се од 2014. године квартално.
3.9.	Базни период	Није примјенљиво, јер се индекси не компилирају, нема базе године.
4.	Јединица мјере	Није примјењиво (иначе за дисеминацију се користе : број одобрења, број зграда, број станова, као и број соба и површина станова)
5.	Референтни период	Референтни период је календарски мјесец. Референтна година овог извјештаја је 2016.
6.	Институционални мандат	
6.1.	Правни акти и други споразуми	- Закон о статистици БиХ ("Службени гласник БиХ", број 26/04 и 42/04), као и закони ентитетских завода. Агенција за статистику Босне и Херцеговине одговорна је за прикупљање, обраду података и објављивање података на државном нивоу (нивоу БиХ), као и за спровођење методологије у све три статистичке институције у БиХ на јединствен начин; - Вишегодишњи статистички програми рада за БиХ (2016-2018) и годишњи план рада за БиХ; - Стратегија развоја статистике у Босни и Херцеговини 2020. године; - Методолошке смјернице за издата одобрења за грађење у БиХ;
6.2.	Размјена података	Достава података / размјена између Ентитетских Завода за статистику (Републички Завод за статистику Републике Српске и Федерални Завод за статистику Федерације БиХ) и Агенције за статистику БиХ регулисана је законима о статистици, као и споразумом о размјени података између све три статистичке институције; - Начин на који се достављају подаци спољним корисницима - државним институцијама у земљи, регулисан је Законом о статистици и другим законима који регулишу рад државних институција; - Статистичка канцеларија Еуропске уније (Еуростат); - Спољни корисници - међународне организације на основу њихових захтјева; - други корисници (студенти, академска заједница, индивидуални корисници итд. у складу са посебним процедурама прописаним од стране Агенције, те закљученим појединачним споразумима).
7.	Повјерљивост	
7.1.	Повјерљивост - политика	Повјерљивост статистичких података је уређена законом, а особље које спроводи статистичко истраживање има по истом правном основу обавезу заштите повјерљивости. Закон о статистици БиХ („Сл. гласник БиХ“ 26/04 и 42/04 - Поглавље XI - члан 23-29) утврђује принцип повјерљивости као један од главних принципа. Агенција за статистику БиХ дистрибуира статистичке податке у складу са статистичким начелима Кодекса праксе европске статистике, а посебно са начелом статистичке повјерљивости.
7.2.	Повјерљивост – поступање са подацима	У документу „Правилник о заштити статистичких података у Агенцији за статистику“ наведене су процедуре за осигурање повјерљивости за вријеме прикупљања, обраде и дисеминације – што укључује, протоколе за осигурање индивидуалних података којима се има приступ, правила за дефинисање повјерљивих ћелија у излазним табелама и процедуре за откривање и превенцију накнадних разоткривања, као и приступ микроподацима за истраживачке намјене.
8.	Политика дисеминације	
8.1.	Календар публикавања	Календар публикавања статистичких издања се објављује унапријед за цијелу годину и садржи детаљне информације о свим публикацијама планираним за објаву. У децембру сваке године, Агенција за статистику БиХ објављује Календар публикавања веб страници с прецизним датумима и временом објаве статистичких података за наредну годину. Календар се објављује на веб страници у четири језичке верзије (босански, хрватски, српски и енглески језик), и у pdf формату. За издата одобрења за грађење - подаци се објављују квартално (20. мај за први квартал, 20. август за други квартал, итд.).
8.2.	Приступ календару публикавања	Календар публикавања статистичких издања за Босну и Херцеговину за 2016. доступан је на сљедећем линку: http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf

наставак

ESS смјернице за SIMS	ИНДЕКС ПРОИЗВОДЊЕ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ	
8.3.	Приступ корисника	Све публикације се објављују у складу са дефинисаним Календаром публикавања на тачно утврђени дан, у 11 часова на web страници Агенције. Уколико ће објава саопштења каснити, поставља се обавјештење на web страници и утврђује нови датум/сатница објаве. Све публикације за кориснике су доступне у 4 језичке верзије, и то 3 локална језика и енглеска верзија. Корисници немају приступ новим подацима прије њихове званичне објаве на web страници Агенције нити могу добити приступ подацима раније. Принцип да сви корисници имају једнак приступ статистичким подацима на непристрасној основи утврђен је у члану 8 став (2) тачка х), и члану 19 став (2) Закона о статистици БиХ и Агенција за статистику БиХ га у пракси досљедно спроводи.
9.	Учесталост дисеминације података	Подаци о издатим одобрењима за грађење у БиХ се прикупљају мјесечно и дисеминирају у кварталној периодици. Квартални подаци се достављају у Еуростат.
10.	Доступност и разумљивост	
10.1.	Саопштења	- Издата одобрења за грађење у БиХ - Квартално саопштење http://www.bhas.ba/saopstenja/2016/BP_3Q_2016_BiH_bh.pdf
10.2.	Публикације	- БиХ у бројевима – подручје „Грађевинарство“ http://www.bhas.ba/tematskibilteni/TB_BiH_u_brojevima_2016_BS.pdf
10.3.	Online база података	Није доступна online база
10.4.	Приступ микро подацима	Микро подаци се не дисеминирају и нису доступни корисницима.
10.5.	Друго	Подаци о издатим одобрењима за грађење у БиХ се достављају Еуростату квартално (варијабла 411 - број станова и варијабла 412- корисна површина станова према важећој ЕУ СТС Регулативи 1165/98)
10.6.	Документација о методологији	Еуростатов методолошки документ <i>"Methodology of Short-term Business Statistics, Interpretation and guidelines, 2006"</i> , https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp , садржи све препоруке које се односе на компилацију Краткорочних статистика укључујући издата одобрења за грађење. Кратке Методолошке информације о издатим одобрењима за грађење за БиХ су доступне у објављеном документу који је доступан на web страници Агенције за статистику БиХ: http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/GRA_2013_001_01_bos.pdf
10.7.	Документација о квалитету	Израда Извјештаја о квалитету је у току.
11.	Управљање квалитетом	
11.1.	Осигурање квалитета	БХАС слиједи препоруке о организацији и управљању квалитетом дате у <i>Кодексу праксе европске статистике (CoP)</i> и имплементира смјернице дате у <i>Оквиру за осигурање квалитета европског статистичког система (QAF)</i> . Више детаља у вези са осигурањем квалитета, свих процедура које описују политику квалитета у БХАС-у се налази у документу: Политика и механизми управљања квалитетом у БХАС-у доступни на web страници: http://www.bhas.ba/?option=com_content&view=article&id=85ba
11.2.	Процјена квалитета	Подаци о издатим одобрењима за грађење се прикупљају од свих извјештајних јединица (пуни обухват) и обухватају сва издата одобрења за грађење у БиХ (за све грађевинске објекте и за читаву територију БиХ). Подаци који се објављују су поуздани, јер се врше детаљне провјере квалитета прикупљених података. Квалитета података одговара захтјевима релевантности, тачности, правовремености и тачности објаве и упоредивости.
12.	Релевантност	
12.1.	Корисничке потребе	Корисничке потребе су испуњене, јер се ово истраживање заснива на потпуном обухвату извјештајних јединица и покрива сва издата одобрења за грађење. Сљедећи корисници су идентификовани за издата одобрења за грађење: пословни субјекти, Дирекција за економско планирање БиХ при Савјету министара БиХ, Централна банка БиХ, удружења послодаваца, истраживача и студената, медији и јавност.
12.2.	Задовољство корисника	Агенција за статистику БиХ спроводи анкету о задовољству корисника која је спроведена 2014. године. Ова анкета ће се спровести у 3-годишњој периодичности. Укупно је позвано 347 корисника да одговоре на упитник, а 62 корисника су доставила одговор. Највише испитаника посјећује интернет страницу и користи статистичке податке Агенције повремено (39%) или седмично (24%); у исто вријеме нашу интернет страницу свакодневно посјећује 15% испитаника. Највећи број испитаника (чак 74%) податке користе дуже од три године, а број оних који користе краће од једне године не прелази 2%. Највећи број испитаника је заинтересован за статистичку област запослености и плата (71%), затим статистику спољне трговине (56%) и статистику цијена и индустрије (52%). Извјештај о спроведеном истраживању је постављен на web страници Агенције и доступан је корисницима: http://www.bhas.ba/ankete/azk/AZK_2014_BOS.pdf

наставак

ESS смјернице за SIMS	ИНДЕКС ПРОИЗВОДЊЕ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ	
12.2.	Задовољство корисника	Главни захтјеви корисника за подацима се односе на формат саопштења на веб страници. Наиме, у циљу лакшег управљања подацима и њиховој анализи pdf формат саопштења не одговара потребама корисника и ради се на томе да се поставе и excel табеле. Индекс производње у грађевинарству у БиХ представља значајан примарни извор података за велики дио надлежних органа који доносе одлуке за јавни и приватни сектор. Нпр: • омогућава БиХ властима да се припреме за билатералне и мултилатералне преговоре, у склопу споразума о трговини • представља важан извор информација за статистику биланса плаћања и националних рачуна, као и за економске студије, • помаже предузећима да спроведу истраживање тржишта и развију своју пословну стратегију.
12.3.	Комплетност података	За ову статистику се израчунавају сви кључни показатељи, који се захтјевају према међународним стандардима и испуњени су захтјеви Еуростата у погледу нивоа детаља за податке о издатим одобрењима за грађење. Подаци на 5-цифреном нивоу производе се и у складу са захтјевима СТС Уредбе 1165/98, те краткорочном методолошком приручнику..
13.	Тачност и поузданост процјене	
13.1.	Општа тачност процјене	М KPS GRAD OG Истраживање се спроводи као мјесечно истраживање. У том смислу, не постоји статистичка грешка, нити пристрасност. С обзиром на врло високу стопу одговора, укупна тачност је врло добра. Случајеви закашњења су врло ријетки и безначајни.
13.2.	Грешка узорковања	Не постоји, јер су обухваћене све извјештајне јединице које су надлежне за издавање одобрења за грађење. (Анкета попис становништва је спроведена).
13.3.	Неузорачка грешка	Стопа одазива је 100%. Сви подаци су доступни у складу с роковима. У случају недоговора на поједине ставке из упитника, контактирају се извјештајне јединице путем телефона, док се не добију одговори. Опозвана одобрења за грађење не узимају се у обзир, јер не постоје поуздани извори за ову врсту података.
14.	Правовременост и тачност објаве	
14.1.	Правовременост	Подаци за издата одобрења за грађење за Босну и Херцеговину се објављују у кварталној периодици, 50 дана након завршетка квартала. Обично, дан након објављивања података за БиХ, подаци се достављају у Еуростат. Упитници за 12 мјесеци се шаљу извјештајним јединицама до краја претходне године (унапријед). Рок за извјештајне јединице да попуне упитнике и доставе податке јесте 10. у мјесецу за претходни (референтни) мјесец.
14.2.	Тачност објаве	Нема одступања између најављеног и стварног датума објаве (према Календару публикавања). Сва 4 квартална саопштења издата одобрења за грађење за БиХ су објављена на дан објаве предвиђен Календаром публикавања.
15.	Усклађеност и упоредивост	
15.1.	Упоредивост - географска	Класификација према врстама грађевинских објеката, која се користи у БиХ - КВГО БиХ у потпуности је усклађена с ЦЦ класификацијом. Све варијабле о издатим одобрењима за грађење за БиХ су дефинисане у складу с препорукама обавезним за све државе чланице ЕУ: СТС-Р је Уредба Савјета (ЕЗ) бр 1165/98, ОЈ Л 162/98 везано за краткорочне статистике; Уредба (ЕЗ) бр 1158/2005 Европског парламента и Савјета од 6. јула 2005. о измјени Уредбе савјета (ЕЗ) бр 1165/98 везано за краткорочне статистике; Уредба Комисије (ЕЗ) бр 1503/2006 од 28. септембра 2006. којом се спроводи и мијења Уредба Савјета (ЕЗ) бр 1165/98 везано за краткорочне статистике у погледу дефинисања варијабли, пописа варијабли и учесталости прикупљања података и Методологија краткорочних пословних статистика, ИССН 1725-0099, Европска заједница, Луксембург 2006.
15.2.	Упоредивост –током времена	Подаци о одобрењима за грађење се објављују од 2014. године. Серије података су доступне од првог квартала 2013. године, квартално. Временске серије о издатим одобрењима за грађење израчунате су у складу са јединственом методологијом и међусобно су упоредиве. Нема прекида у серији.
15.3.	Усклађеност – cross domain	Подаци прикупљени путем издатих одобрења за грађење високо корелирају с подацима о завршеним становима (у кварталној периодици).
15.4.	Усклађеност – интерна	Подаци су интерно упоредиви. Варијабле 411 и 412 су усклађене за све врсте објеката.
16.	Трошкови и оптерећење	Тренутно се подаци о издатим одобрењима за грађење прикупљају коришћењем папирних упитника, који захтјевају пуно новца и људских ресурса. Податке прикупљају три статистичке институције: Републички завод за статистику Републике Српске за подручје Републике Српске, Федерални завод за статистику ФБиХ за подручје Федерације БиХ и Агенција за статистику БиХ за подручје Брчко Дистрикта БиХ. Око 5 људи учествује у процесу прикупљања података и процесу компилације података на годишњем нивоу (40% њиховог радног времена).

наставак

ESS смјернице за SIMS	ИНДЕКС ПРОИЗВОДЊЕ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ	
16.	Трошкови и оптерећење	Осим тога, један ИТ стручњак по институцији одговоран је за развој и одржавање ИТ апликације (30% радног времена). Све три статистичке институције имају врло високе трошкове принтања упитника, поштанских и телефонских трошкова. Оптерећеност одговорања није врло висока, око 15 минута је потребно за испуњавање упитника по испитанику.
17.	Ревизија података	
17.1.	Ревизија података - политика	Не постоји јасно дефинисана политика ревизије изузев у случају грешке, када се ревидирани подаци означавају као "кориговани подаци", када се даје и објашњење свим корисницима о разлогу корекције података. Ово се званично објављује у публикацији, као и на web страници Агенције.
17.2.	Ревизија података – пракса	Обично се велике ревизије спроводе на начин да представници свих трију статистичких институција морају заједнички расправити и договорити се о новим предложеним статистичким стандардима / методологијама које ће захтјевати ревизију података. Главне промјене у методологији објављују се на web страници Агенције. Све промјене у методологији се детаљно објашњавају у Саопштењу, у дијелу Методолошка објашњења. Корекције података у Саопштењу, које настану због грешака се објављују аутоматски, објавом ревидираног/коригованог Саопштења са напоменом и објашњењем корисницима шта је разлог ревизије/корекције. Сваки квартал се објављују подаци за претходни (референтни) квартал као прелиминарни са назначеном напоменом да код објаве података за наредни квартал прелиминарни подаци претходног квартала постају коначни. Подаци о издатим одобрењима за грађење се објављује 50 дана након истека референтног квартала (20. мај, 20. август, итд)
18.	Статистичка обрада	
18.1.	Извор података	Мјесечно статистичко истраживање, поштанским путем, коришћењем упитника М KPS GRAD - OG
18.2.	Учесталост прикупљања података	Подаци се прикупљају мјесечно.
18.3.	Прикупљање података	Подаци о издатим одобрењима за грађење за БиХ се прикупљају кроз статистичко истраживање М КПС ГРАЂ - ОГ које се спроводи путем поште, коришћењем папирних упитника. Подаци се прикупљају путем кантоналних, односно регионалних канцеларија ентитета за ниво ентитета и од стране Експозитуре БД која је у надлежности Агенције за статистику БиХ, за територију Брчко Дистрикта.
18.4.	Валидација података	Ентитетски Заводи за статистику врше унос и валидацију података за територије ентитета, а за територију Брчко Дистрикта то обавља БХАС. Ентитетски заводи достављају Агенцији, у прописаним формама, све податке неопходне за компилацију издатих одобрења за грађење за ниво БиХ. Примјењују се cross-checking контроле над подацима, уочени "сумњиви" подаци се провјеравају и враћају ентитетским заводима на контролу и провјеру. Ентитетски заводи поново врше контролу података, а уколико је неопходно врше поново прозивку извјештајних јединица телефоном или посјећују извјештајне јединице. Ово је устаљена пракса већ дуже времена што омогућава одсјецима статистике грађевинарства добијање квалитетних података. Провјера података се врши аутоматски, кроз примјену унапријед дефинисаних контрола података, путем ИТ апликација. Све провјере се врше кроз ИТ апликацију за грађевинарство. За доставу података у Еуростат, креиран је формат кроз ИТ апликацију. Формат за Еуростат се доставља Excel форми, што се и захтјева GESMES/TS Водичем.
18.5.	Компилација података	Истраживање обухвата сва издата одобрења за грађење за цијелу БиХ, јер се истраживање спроводи за територију цијеле БиХ. Истраживање спроводе ентитетски заводи за територију ентитета и Експозитурa Брчко Дистрикта. Ентитетски заводи врше агрегирање података за све своје општине и објављују податке за свој ентитет. У прописаној форми достављају се подаци Агенцији за сваки ентитет, док Агенција располаже са подацима за Брчко Дистрикт кроз web апликацију. Врши се агрегирање података и објава за БиХ.
18.6.	Прилагођавање	Није могуће
19.	Коментар	Нема коментара.

